

БӨЛІМ: ЖАЛПЫ РУБРИКА

Балалардың танымдық және зерттеушілік әрекеті

ЖАРИЯЛАНДЫ
10.01.2025СІЛТЕМЕ
https://bilimger.kz/174746/**Сыдыкова Назира Анарбековна****Лауазымы: тәрбиеші****Жетісу облысы, Көксу ауданы, Мұқыры ауылы****КМҚК Қызғалдақ” бөбек -жай балабақшасы**

Кіріспе: Балабақшада балалардың зерттеушілік қабілеттерін дамыту – олардың болашақтағы танымдық қабілеттерін, сыни ойлауын, шығармашылықты және өзіндік шешім қабылдауын дамытуда маңызды рөл атқарады. Зерттеу қызметі балаларға қоршаған әлемді зерттеуге, жаңа білімдерді игеруге және белсенді әрі қызығушылық танытатын тұлға ретінде қалыптасуға көмектеседі. Бұл мақалада зерттеу жұмысының бала дамуына тигізетін әсері бірнеше маңызды аспектілер бойынша қарастырылады.

1. Танымдық қабілеттерді дамыту

Балалар табиғатынан қызығушылық танытатын, айналадағы әлемді зерттеуге ұмтылатын тұлғалар. Балабақшадағы зерттеу жұмысы балалардың танымдық қабілеттерін дамытуға ықпал етеді. Зерттеу барысында балалар айналадағы заттар мен құбылыстарды бақылайды, салыстырады және талдау жасайды. Мұндай әрекеттер когнитивті даму процестерін, соның ішінде ойлау, есте сақтау, және тілдік дағдыларды жетілдіреді.

Мысалы, балалар табиғатты зерттеу кезінде өсімдіктердің қалай өсетінін немесе судың әртүрлі күйде болатынын бақылау арқылы логикалық байланыстарды құра білу қабілетін дамытады. Зерттеу барысында алынған тәжірибе балалардың танымын байытады, сонымен қатар проблемаларды шешу қабілетін қалыптастырады.

2. Шығармашылық ойлауды дамыту

Зерттеу жұмысы балалардың шығармашылық қабілеттерін ынталандырады. Балалар зерттеу жүргізу барысында жаңа идеяларды ойлап табуға, оларды жүзеге асыруға

тырысады. Олардың елестету қабілеті кеңейіп, қоршаған әлем туралы жаңа көзқарас қалыптасады.

Мысалы, эксперименттер жасау арқылы балалар құбылыстарды өз бетінше зерттейді, сол арқылы жаңа нәрселерді ашуға құштар болады. Балабақшадағы мұғалімдер балаларды зерттеушілік тапсырмаларға бағыттау арқылы олардың шығармашылық көзқарастарын дамыта алады. Бұл баланың болашақта креативті ойлайтын және стандартты емес шешімдер табатын тұлға болып қалыптасуына әсер етеді.

3. Әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру

Зерттеу жұмысы топтық немесе жұптық форматта ұйымдастырылған кезде балалардың әлеуметтік дағдылары да дамиды. Балалар бірлесіп жұмыс жасау, идеялармен бөлісу және бір-бірімен келісімге келу арқылы коммуникативтік қабілеттерін жетілдіреді.

Мысалы, топпен жұмыс жасағанда балалар арасында пікір алмасу, өз ойларын жеткізу және бір-бірін тыңдау дағдылары қалыптасады. Бұл дағдылар балалардың эмоционалдық интеллектін дамытып, оларды қарым-қатынаста жауапкершілік пен ынтымақтастыққа баулиды.

4. Сыни ойлау және мәселелерді шешу қабілетін дамыту

Зерттеу жұмысы балаларды сыни ойлауға және проблемаларды шешуге үйретеді. Олар зерттеу процесі барысында ақпаратты талдау, салыстыру және дұрыс шешім қабылдау дағдыларын меңгереді. Бұл қабілеттер баланың аналитикалық ойлауын дамытып, логикалық тізбек құруға көмектеседі.

Мысалы, зерттеу жұмысы кезінде бала алдына қойылған мәселені шешу үшін әртүрлі тәсілдерді сынап көруі мүмкін. Мұндай тәжірибе оларды қиындықтарға дайын болуға және шешім қабылдаудағы икемділікті арттырады.

5. Өзін-өзі тану және өзін-өзі бағалау

Зерттеу барысында балалар өз әрекеттерін бақылап, нәтижелеріне талдау жасайды, бұл олардың өзін-өзі тануына және бағалауына ықпал етеді. Олар өз күштері мен қабілеттерін сынап, белгілі бір жетістіктерге жеткен кезде өздеріне деген сенімділікті қалыптастырады.

Балалар зерттеу жүргізу кезінде қателіктер жіберіп, олардан сабақ алады. Бұл оларға қателіктердің табиғи екенін және оларды дұрыс қабылдау керектігін үйретеді. Өз қабілеттерін бағалау және жетілдіру процесі балалардың эмоционалдық тұрақтылығын нығайтады.

6. Мінез-құлық және мотивацияны дамыту

Зерттеу жұмысы балаларды тәртіпке, мақсатқа жету жолында табандылық танытуға тәрбиелейді. Зерттеу барысында олар кез келген жұмысты аяғына дейін жеткізу керектігін үйренеді, бұл олардың мақсаттылық және ұйымдастырушылық қасиеттерін дамытады.

Сонымен қатар, зерттеу кезінде балалар жаңа нәрселерді үйрену үшін қызығушылықпен жұмыс жасайды. Қызығушылық олардың ішкі мотивациясын арттырады, ал табысты нәтижелер мотивацияны одан әрі күшейтеді. Балалар өздерін қызықтыратын тақырыптар бойынша зерттеу жүргізу арқылы ішкі ынталарының артуына ықпал етеді.

Қорытынды

Балабақшадағы зерттеу жұмысы балалардың жан-жақты дамуына үлкен ықпал етеді. Танымдық және шығармашылық қабілеттерді дамыту, сыни ойлау және әлеуметтік дағдыларды қалыптастыру, өзін-өзі тану мен бағалау, мінез-құлық пен мотивацияны арттыру – мұның барлығы баланың болашақ өміріне әсер етеді. Зерттеу жұмыстары арқылы балалар қоршаған ортаны тереңірек түсініп, өмірлік дағдыларды игереді, бұл олардың жеке тұлға ретінде үйлесімді дамуына мүмкіндік береді.

Пайдаланылған әдебиеттер тізімі

1. Әбілқасым А. М. Мектеп жасына дейінгі балалардың танымдық процестерін қарым-қатынас арқылы дамытудың психологиялық маңыздылығы
2. Капенова А. А., Калипанова К. Т. ЭОЖ 372 Изденушілік әрекет барысындағы баланың танымдық белсенділігін дамыту
3. Интернет желісі

ҚМ АА Күәлік нөмірі: **KZ45VPY00102718** — ҚР Мәдениет және Ақпарат министрлігі

© 2026 **Bilimgger.kz** Ақпараттық-танымдық білім порталы. Барлық мазмұн авторлық құқықпен қорғалған.